

קריאת כיוון

מרכז מבקרים

בזיקה לעולם הזית

"אולאה אסנס", מרכז מבקרים חדש, אשר נפתח לאחרונה בנמל עין גב על שפת הכנרת, פותח צוהר לעולם הזית הקסום. במרכז, השייך לבית הבד של הגולן, מתקיים סיור במהלכו מוקרן סרטון המספר על תהליך הפקת שמן הזית, מרגע כניסת הזיתים ועד ליצירת שמן זית כתית מעולה, תוך איזכור אירועי ההיסטוריה של הגולן כמעצמת שמן זית מימי קדם וכן הסבר על הפקת תכשירי קוסמטיקה על טהרת הזית.

המבקרים יכולים להתנסות בסבון זיתים גרגירי אקולוגי ובתכשירי קוסמטיקה טבעית משמן הזית, המיוצרת בבית הבד - מוצרי טיפול וטיפוח אישיים המבוססים על טהרת החומרים הטבעיים בלבד. בסיום מתקיימות טעימות שמני זית כתית מעולה של בית הבד.

אין זה מקרה, כי גידול עצי זית ותעשיית הזיתים פורחת בגולן. אדמת הטרסה-רוסה החרסיתית והאדמדמה, מתאימה לגידול עצי זית, כשמזג האוויר הנוח וכמות המשקעים היפה מניחים מצע טוב לגידול זיתים.

מטעי הזיתים של בית הבד של הגולן פזורים לאורך החוף הצפוני של הכנרת ובסביבת הכפרים הקדומים מגדל, טבחא, בית ציידא, כפר נחום ובמורדות המערביים של רמת הגולן מכורסי וכנף בני אלפי השנים, דרך המושבים רמות, גבעת יואב ואליעד.

בצמוד למרכז המבקרים נפתח לאחרונה "שופרא" - בר אוכל ישראלי, שם ניתן ליהנות ממנות מוקפדות עשויים ממיטב חומרי הגלם הישראליים כמו מלחמים ומאפים שנאפים במקום, ארוחות בוקר, סלטים, כריכים ועוד - בתיבול שמן זית כמובן.

לפרטים נוספים: תיירות עין גב - 04-6658008, 04-6658036
ובאתר www.eingev.co.il

טעימות מהתוצרת המקומית. מרכז "אולאה אסנס" (צילום: יח"צ)

Germany, Britain block Palestinian bid to join int'l olive trade group

Amira Hass

The Palestinians have had to freeze their application to become a member state of the International Olive Council due to opposition by Germany and Britain.

According to European diplomatic sources, German and British representatives claimed that letting the Palestinians join the council could sabotage the Israeli-Palestinian talks now taking place under American auspices. The talks' resumption was conditioned on Israel releasing Palestinian prisoners in exchange for a Palestinian promise not to try to join various UN organizations, and not address the International Criminal Court in The Hague.

The Palestinian application, which was prepared this summer by the Palestinian Authority Foreign Ministry in Ramallah in the name of the State of Palestine, was supposed to be voted on at an olive council meeting in Madrid this week. Representatives of the European External Action Service argued that the council is purely a technical organization, and therefore does not fall in the category of the organizations that the Palestinians promised not to join. Moreover, they argued, membership would give the Palestinians access to technical assistance in an industry vital to their economy. But this view didn't sway Britain and Germany, both of which opposed the application.

The European Union's member states are represented on the olive council by a single joint delegation, so if these states are unable to reach a

Palestinian farmers harvesting olives in the West Bank.

Gil Cohen-Magen

consensus on a given issue, the rule is that the EU delegation must abstain from voting. Therefore, despite the External Action Service's support for their bid, the Palestinians realized that the European Union's vote wouldn't be cast in their favor, and preferred not to suffer a diplomatic failure. Instead, they decided to postpone their application to a more opportune moment, Palestinian officials told Haaretz.

A German Foreign Ministry official said in a statement: "The vote in this decision has not yet taken place and will be

taken by the EU, not Germany. The German position related to questions on Palestinian statehood is well known." No British response was forthcoming.

The Office of the European Union Representative in East Jerusalem said: "The membership to the IOC is in line with Palestinian institution-building efforts which the EU continues to support and has worked on for years. In that context, the EU looks favorably at improving Palestinian technical capacity in the olive oil sector."

Last October, the PA Foreign Ministry urged the International Olive Council to take urgent action to protect olive trees in the West Bank from settler attacks. It also urged the international community, and particularly members of the Quartet (the United States, United Nations, European Union and Russia), to condemn these attacks. According to data collected by the UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, almost 10,000 Palestinian olive trees and saplings in the West Bank

have been uprooted or damaged in direct attacks by Israelis since the start of 2013, up from about 8,500 in 2012.

Asked about this issue, the Office of the European Union Representative in East Jerusalem told Haaretz: "The EU has condemned continuous settler violence towards Palestinian farmers and deliberate provocations against Palestinian civilians. It constantly calls on the Israeli authorities to bring the perpetrators to justice and to comply with its obligations under international law."

גרמניה ובריטניה אינן מאפשרות לרשות להצטרף למועצת הזית הבינלאומית

עמירה הס

גונים שמדינת פלסטין אמורה לא להצטרף אליהם ושחברות בה תאפשר לפלסטינים גישה לסיוע טכני בכלכלת השטחים הכבושים. אך עמדה זו לא שכנעה את שתי המדינות הגדולות.

המועצה, היא ארגון בין-מדיי-נתי בחסותו של האו"ם. משימו-תיה הן בעיקר טכניות-מקצועיות: למשל, לקדם שיתוף פעולה טכני בגידול עצי זית ובהפקת שמן זית ובהרחבת הסחה. במועצה 18 חברים (כשהאיחוד האירופי, כאמור, נספר כמדינה אחת).

פקיד במשרד החוץ הגרמני מסר כי "ההצבעה בהחלטה זו עוד לא התקיימה והיא תיעשה על ידי האיחוד ולא גרמניה. העמדה הגרמנית לגבי מדינה פלסטינית ידועה היטב". ממשרד החוץ הבריטי לא נמסרה תגובה.

ממשרד נציגות האיחוד האירופי במזרח ירושלים נמסר: "החברות במועצה עולה בקנה אחד עם המאמצים הפלסטיניים לבנות את מוסדות המדינה, שהאיחוד האירופי תומך בהם. האיחוד רואה בחיוב את השיפור ביכולת הפלסטינית הטכנית בענף הזית".

בהודעה של משרד החוץ הפלסטיני מאוקטובר שעבר נקראה מועצת הזית לנקוט צעדים להגנה על עצי הזית בגדה מפני התקפות מתנחלים. משרד החוץ הפלסטיני גם קרא למדינות הקוורטט והקהילה הבינלאומית לשבור את שתיקתן. נציגות האיחוד מסרה כי האיחוד "מגנה את ההתקפות הממשכות והפרובוקציות נגד פלסטינים, וקורא לישראל להעמיד לדין את המבצעים ולעמוד בהתייבויותיה לפי החוק הבינלאומי".

הפלסטינים נאלצו להקפיד את בקשתם להתקבל כמדינה-חברה במועצת הזית הבינלאומית, בשל התנגדות גרמניה ובריטניה. הבריטניה – שהוכנה הקיץ בידי צוות במשרד החוץ הפלסטיני ברמאללה בשם מדינת פלסטין – היתה אמורה לעלות להצבעה בישיבת המועצה השבוע במרדף. לדברי מקורות דיפלומטיים אירופיים, ההתנגדות נובעת מחשש כי צירוף הרשות תחבל במשא ומתן עם ישראל, המתנהל בחסות אמריקאית. חידוש השיחות הותנה בשחרור אסירים פלסטינים ובהבטחת פלסטינית שלא לנסות להתקבל לארגוני האו"ם או לפנות לבית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג.

מדינות האיחוד מיוצגות במועצת הזית כגוף אחד, על ידי משלחת אחת. לכן, במקרה שלא מושג קונצנזוס – על המשלחת להימנע בהצבעה. משרד החוץ של האיחוד האירופי דווקא תמך בבקשה, אך הפלסטינים, שידעו שהקול האירופי לא ייטל לטובתם, העדיפו שלא לספוג כישלון דיפלומטי. לדברי פקידים פלסטינים, הם החליטו "לדחות את הגשת הבקשה עד למועד מתאים יותר".

ב-15 באוקטובר הקדישה קבוצת ה-MaMa בבריסל (קבוצת העבודה בשירות החוץ של האיחוד האירופי, המתמחה בענייני המגרב והמזרח – מדינות צפון אפריקה ומזרח הים התיכון) יום שלם לדין בהצטרפות הפלסטינים למועצה. עמדת משרד החוץ של האיחוד היתה שהמועצה היא ארגון טכני שאינו נופל בקטגוריה של האר-

הקוהתם / נ. קצין

בירור

שמן למאור: ראוי למאכל או לא?

"בנושא שמן זית למאור, רמת החומציות לא תמיד ידועה למפקחי הבר"ץ. המשגיחים מתוקף תפקידם אחראים על הוראות הכשרות של ייצור שמן הזית. אם ניקח למשל שמן זית למאור שמיוצר משמן שרמת חומציותו היא מעבר לתקן הרי שברור שרמת חומציותו גבוהה.

ישנו שמן למאור שלא יוצר משמן זית עם חומציות גבוהה דווקא אלא מעודפי שמני זית הנאספים ממספר בתי בד ומה שנקרא גפת. הרי ששם משגיחי הבר"ץ מוודאים שהשמן הוא מזית ולא אחר, דהיינו מכיוון שחלק מהשמן נאסף כאמור מבתי בד שהמשגיחים לא נכחו בייצור של השמן עצמו ורק בייצור הסופי של השמן למאור. וכנגזרת מכך אין להם ידיעה ברורה על רמת החומציות. וזו גם הסיבה שהגאון רבי יעקב בלויא זצלה"ה שיום פטירתו הראשונה תחול בעוד כחודש הורה ליצרני ומשווקי שמן זית למאור שיפיע על האריזה חותמת הבר"ץ מיוחדת תחת הכיתוב "שמן זית למאור נבדק ואושר ע"י הבר"ץ של העדה החרדית ירושלים". לאמור, השמן לא יוצר בהשגחה כי אין השגחה בפועל על ייצור כל מקורות השמן שבגפת ולא ניתן לכתוב בהשגחת הבר"ץ אלא נבדק ואושר. כך שבסופו של דבר הבר"ץ לא יכול לקחת על עצמו אחריות לגבי הנושא של רמת החומציות. זה נושא שאפשר לבדוק מול כל משווק ויצרן".

"מה שכן, חשוב מאד לוודא שהשמן שברשותכם בעיקר שמן למאכל לא מזויף, כידוע שמן זית הוא מוצר שזייפנים מתמחים בשיווקו ברחבי הארץ. אחד הפרמטרים לבדוק הוא רמת המחיר ומתג לא ידוע. על כל חשד יש ליידע את משרדי ועד הכשרות שהם ידאגו מיד לבדוק את העניין".

בשורה התחתונה, אומרים לנו בבר"ץ העדה החרדית, כי שמני הזית למאור המשווקים השנה באישור הבר"ץ אכן ברובם אינם ראויים למאכל (מלבד סוג אחד, המיוצר משמן שנשאר בתחתית הקרנטינר ומולא כשמן למאור).

למי שבמהלך השנה אינו משתמש בשמן זית בשיגרה, שמן זית למאור הוא אופציה זולה וזמינה בימי החנוכה. דא עקא, שאלה המ"קפידים להשתמש דווקא בשמן זית הראוי למאכל - מתלבטים לגבי האפשרות הזו. מ' אברך מבני ברק, שואל: "אומרים שיש שמני זית למאור שהינם ראויים למאכל גם אם אינם עומדים בתקנים המחמירים ביותר ואם כן אין בעיה להשתמש בהם בחנוכה. ויש כאלה (גם יצרנים) שטוענים שההגדרה קשורה לשיקולי מס ומכס אבל באמת השמנים כן ראויים למאכל".

"כפי שהבנתי מה שקובע זה רמת החומציות של השמן. קניתי בקבוק שמן זית למאור וחיפשתי עליו סימון כלשהו שיעיד על רמת החומציות אבל לא מצאתי. התקשרתי לחברה וקיבלתי תשובות סותרות, חלקן לא הגיוניות בעליל. האם ניתן לבדוק זאת?"

ובכן, התקן הישראלי קובע 3 קטגוריות לשמן זית למאכל. ככל שרמת החומציות גבוהה יותר - איכות השמן נמוכה יותר. המשובחים ביותר הם שמני זית כתית מעולה וכתית virgin, בעלי שיעור חומציות של 1%-2%. שמן זית כתית רגיל הוא בעל שיעור חומציות של עד 3.3%. מעל רמת חומציות זו - השמן אינו ראוי למאכל.

אלא שלא רק רמת החומציות קובעת: ישנם סוגים נוספים של שמני זית למאכל, פחות איכותיים, שרמת החומציות שלהם נמוכה לאחר שעברו זיקוק - כמו שמן זית מזוכך (עד 0.3% בלבד חומציות) או שמן זית מעורב שמכיל כתית ומזוכך (עד 1.5% חומציות). בשמן זית למאור יכולה להיות בעיה נוספת - הוא עשוי להכיל שאריות כימיקלים. שמן זה מיוצר ממיצוי סופי של ה"גפת" (עיסת הזיתים הכוללת גרעינים ופסולת) כאשר לצורך הייצור נעשה שימוש בכימיקלים. בעולם, השמן משמש בעיקר בתעשיית הקוסמטיקה, אולם שימוש נוסף הוא שמן למאור.

בהנהלת בר"ץ העדה החרדית מבהירים בתשובה לשאלתנו: